כיתה י' | תנ"ך | שיעור 3 מתוך 9 | 45 דק' | שמות לד, א-לה

ממלכתי: ספר שמות (חטא העגל ובניית המשכן, שמות לב-מ) נלמד בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, אור החיים ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.

לוחות שניים: "ה' ה' אל רחום וחנון"

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יתארו את חידוש הברית: פסילת הלוחות השניים, התגלות שלוש עשרה המידות והירידה מן ההר (לד, א-לה)
- התלמידים יפרשו את מידות הרחמים (לד, ו-ז) בעזרת רש"י וספורנו, ויבחינו בין "וְנַקֵּה" ל"לֹא יְנַקֶּה"
- התלמידים ידונו בתשובה ובסליחה: מה משתנה בין הלוחות הראשונים לשניים

❓ השאלה הגדולה של השיעור

מה השתנה בין הלוחות הראשונים, "מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, הֵמָּה", ללוחות השניים, "פְּסָל־לְךָ־"?

את הלוחות הראשונים עשה ה' בעצמו. את השניים משה פוסל בידיו, וה' כותב עליהם (לד, א). באמצע, ה' מתגלה ומכריז "ה' ה', אֵל רַחוּם וְחַנּוּן--אֶרֶךְ אַפַּיִם, וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת".

🧪 פתיחה

מציגים שתי תמונות של כלי שבור: אחד שנזרק, ואחד שתוקן בזהב (מסורת יפנית של הדגשת הסדק). שואלים: האם דבר שנשבר ותוקן שווה פחות או יותר? אחרי דיון קצר: בפרק לד הברית "נשברה" ומחודשת, והלוחות השניים הם שנשמרו בארון.

📖 הסבר למורה

הלוחות השניים (א-ה): ה' אומר "פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים", ומשה עולה לבדו בבוקר. רש"י מביא מדרש: "אַתָּה שִׁבַּרְתָּ הָרִאשׁוֹנוֹת, אַתָּה פְּסָל לְךָ אֲחֵרוֹת", עם משל על שושבין שקרע את הכתובה כדי להגן על הכלה. ההבדל בין הלוחות מבטא את ההבדל בין מתנה מוחלטת לבין ברית שהאדם שותף בה.

שלוש עשרה המידות (ו-ט): "וַיַּעֲבֹר ה' עַל־פָּנָיו, וַיִּקְרָא": "ה' ה', אֵל רַחוּם וְחַנּוּן--אֶרֶךְ אַפַּיִם, וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת", "נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים, נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה", ומיד "וְנַקֵּה, לֹא יְנַקֶּה--פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל־בָּנִים". זו ההבטחה שבקש משה בפרק לג ("אֲנִי אַעֲבִיר כָּל־טוּבִי עַל־פָּנֶיךָ"). משה משתחווה ומבקש "יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי, בְּקִרְבֵּנוּ: כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ".

הברית והירידה (י-לה): ה' כורת ברית חדשה ומזכיר מצוות (איסור עבודה זרה, "אֱלֹהֵי מַסֵּכָה, לֹא תַעֲשֶׂה־לָךְ", מועדים, שבת), כמעין תיקון של חטא העגל. משה נשאר "אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה", ובירידתו

"וּמֹשֶׁה לֹא־יָדַע, כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו". העם ירא לגשת, ומשה נותן מסווה על פניו. מי שקרן הוא דווקא מי ששבר את הלוחות.

📜 הפסוקים (מכון ממרא, נוסח מנוקד)

שמות פרק לד, פסוקים א-יז

(א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה, פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים; וְכָתַבְתִּי, עַל־הַלֻּחֹת, אֶת־הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ.

(ב) וֶהְיֵה נָכוֹן, לַבֹּקֶר; וְעָלִיתָ בַבֹּקֶר אֶל־הַר סִינַי, וְנִצַּבְתָּ לִי שָׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר.

(ג) וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ, וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא בְּכָל־הָהָר; גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־יִרְעוּ, אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא.

(ד) וַיִּפְס�ֹל שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים, וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בַבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי, כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה', אֹתוֹ; וַיִּקַּח בְּיָדוֹ, שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים.

(ה) וַיֵּרֶד ה' בֶּעָנָן, וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם; וַיִּקְרָא בְשֵׁם, ה'.

(ו) וַיַּעֲבֹר ה' עַל־פָּנָיו, וַיִּקְרָא, ה' ה', אֵל רַחוּם וְחַנּוּן--אֶרֶךְ אַפַּיִם, וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת.

(ז) נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים, נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה; וְנַקֵּה, לֹא יְנַקֶּה--פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים, עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים.

(ח) וַיְמַהֵר, מֹשֶׁה; וַיִּקֹּד אַרְצָה, וַיִּשְׁתָּחוּ.

(ט) וַיֹּאמֶר אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, אֲדֹנָי, יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי, בְּקִרְבֵּנוּ: כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ.

(י) וַיֹּאמֶר, הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית, נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת, אֲשֶׁר לֹא־נִבְרְאוּ בְּכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם; וְרָאָה כָל־הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה ה', כִּי־נוֹרָא הוּא, אֲשֶׁר אֲנִי, עֹשֶׂה עִמָּךְ.

(יא) שְׁמָר־לְךָ--אֵת אֲשֶׁר אָנֹכִי, מְצַוְּךָ הַיּוֹם; הִנְנִי גֹרֵשׁ מִפָּנֶיךָ, אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי, וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי, וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי.

(יב) הִשָּׁמֶר לְךָ, פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ, אֲשֶׁר אַתָּה, בָּא עָלֶיהָ: פֶּן־יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ, בְּקִרְבֶּךָ.

(יג) כִּי אֶת־מִזְבְּחֹתָם תִּתֹּצוּן, וְאֶת־מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן; וְאֶת־אֲשֵׁרָיו, תִּכְרֹתוּן.

(יד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה, לְאֵל אַחֵר: כִּי ה' קַנָּא שְׁמוֹ, אֵל קַנָּא הוּא.

(טו) פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית, לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ; וְזָנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם, וְזָבְחוּ לֵאלֹהֵיהֶם, וְקָרָא לְךָ, וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחוֹ.

(טז) וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו, לְבָנֶיךָ; וְזָנוּ בְנֹתָיו, אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן, וְהִזְנוּ אֶת־בָּנֶיךָ, אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן.

(יז) אֱלֹהֵי מַסֵּכָה, לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ.

שמות פרק לד, פסוקים יח-לה

(יח) אֶת־חַג הַמַּצוֹת, תִּשְׁמֹר--שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ, לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב: כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב, יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם.

(יט) כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם, לִי; וְכָל־מִקְנְךָ תִּזָּכָר, פֶּטֶר שׁוֹר וָשֶׂה.

(כ) וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה, וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ; כֹּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּפְדֶּה, וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם.

(כא) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת; בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר, תִּשְׁבֹּת.

(כב) וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לָךְ, בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים; וְחַג, הָאָסִיף--תְּקוּפַת, הַשָּׁנָה.

(כג) שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, בַּשָּׁנָה--יֵרָאֶה, כָּל־זְכוּרְךָ, אֶת־פְּנֵי הָאָדֹן ה', אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

(כד) כִּי־אוֹרִישׁ גּוֹיִם מִפָּנֶיךָ, וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלֶךָ; וְלֹא־יַחְמֹד אִישׁ, אֶת־אַרְצְךָ, בַּעֲלֹתְךָ לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ, שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה.

(כה) לֹא־תִשְׁחַט עַל־חָמֵץ, דַּם־זִבְחִי; וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר, זֶבַח חַג הַפָּסַח.

(כו) רֵאשִׁית, בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ, תָּבִיא, בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ; לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי, בַּחֲלֵב אִמּוֹ.

(כז) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה, כְּתָב־לְךָ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: כִּי עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית--וְאֶת־יִשְׂרָאֵל.

(כח) וַיְהִי־שָׁם עִם־ה', אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה--לֶחֶם לֹא אָכַל, וּמַיִם לֹא שָׁתָה; וַיִּכְתֹּב עַל־הַלֻּחֹת, אֵת דִּבְרֵי הַבְּרִית--עֲשֶׂרֶת, הַדְּבָרִים.

(כט) וַיְהִי, בְּרֶדֶת מֹשֶׁה מֵהַר סִינַי, וּשְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת בְּיַד־מֹשֶׁה, בְּרִדְתּוֹ מִן־הָהָר; וּמֹשֶׁה לֹא־יָדַע, כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו--בְּדַבְּרוֹ אִתּוֹ.

(ל) וַיַּרְא אַהֲרֹן וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶת־מֹשֶׁה, וְהִנֵּה קָרַן, עוֹר פָּנָיו; וַיִּירְאוּ, מִגֶּשֶׁת אֵלָיו.

(לא) וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה, וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו אַהֲרֹן וְכָל־הַנְּשִׂאִים בָּעֵדָה; וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה, אֲלֵהֶם.

(לב) וְאַחֲרֵי־כֵן נִגְּשׁוּ, כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וַיְצַוֵּם--אֵת כָּל־אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אִתּוֹ, בְּהַר סִינָי.

(לג) וַיְכַל מֹשֶׁה, מִדַּבֵּר אִתָּם; וַיִּתֵּן עַל־פָּנָיו, מַסְוֶה.

(לד) וּבְבֹא מֹשֶׁה לִפְנֵי ה', לְדַבֵּר אִתּוֹ, יָסִיר אֶת־הַמַּסְוֶה, עַד־צֵאתוֹ; וְיָצָא, וְדִבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֵת, אֲשֶׁר יְצֻוֶּה.

(לה) וְרָאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל, אֶת־פְּנֵי מֹשֶׁה, כִּי קָרַן, עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה; וְהֵשִׁיב מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסְוֶה עַל־פָּנָיו, עַד־בֹּאוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ.

שם ה' מובא בכתיב ה'. הפסוקים המלאים בקישורים למטה.

⚖️ כתוב / מפרשים

בצד אחד מה שכתוב בפסוק, ובצד השני פירוש. הפירוש הוא דרך אחת להבין, לא חלק מהפסוק.

📜 **כתוב:** "ה' ה', אֵל רַחוּם וְחַנּוּן" (שמות לד, ו)

💭 **מפרשים:** רש"י: "ה' ה'" = "מִדַּת רַחֲמִים הִיא, אַחַת קֹדֶם שֶׁיֶּחֱטָא, וְאַחַת אַחַר שֶׁיֶּחֱטָא וְיָשׁוּב"; ועל "ארך אפים": "מַאֲרִיךְ אַפּוֹ וְאֵינוֹ מְמַהֵר לִפָּרַע, שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה".

📜 **כתוב:** "וְנַקֵּה, לֹא יְנַקֶּה" (שמות לד, ז)

💭 **מפרשים:** רש"י מביא שני פירושים: לפי הפשט ה' "נִפְרָע מִמֶּנּוּ מְעַט מְעַט", ולפי חז"ל (יומא פו): "מְנַקֶּה הוּא לַשָּׁבִים וְלֹא יְנַקֶּה לְשֶׁאֵינָן שָׁבִים".

📜 **כתוב:** "וּמֹשֶׁה לֹא־יָדַע, כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו" (שמות לד, כט)

💭 **מפרשים:** רש"י: "לְשׁוֹן קַרְנַיִם, שֶׁהָאוֹר מַבְהִיק וּבוֹלֵט כְּמִין קֶרֶן". ועל פחד העם (לד, ל): "בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה גָּדוֹל כֹּחָהּ שֶׁל עֲבֵרָה": לפני החטא לא פחדו ממראה כבוד ה', ואחריו פחדו אפילו מפני משה.

👩‍🏫 מהלך השיעור (45 דקות)

חומרים: תנ"ך (או דף הפסוקים מהעמוד הזה), מצגת, דף עבודה, לוח

1. פתיחה: כלי שבור ותיקונו (4 דקות)
2. קריאה: לד, א-ה, והמדרש "אתה שברת" (7 דקות)
3. חברותא: שלוש עשרה המידות (ו-ז), טבלת מידות עם רש"י (14 דקות)
4. תפילת משה (ט) והברית החדשה (י-יז) כתיקון לעגל (7 דקות)
5. "קרן עור פניו" (כט-לה) (8 דקות)
6. דיון וכרטיס יציאה (5 דקות)

💬 שאלות לדיון

הבנה (מה כתוב?)

1. מה ציווה ה' את משה לעשות לפני העלייה להר (לד, א-ג)?
2. מה קרה למשה כשירד מן ההר, ואיך הגיב העם (לד, כט-ל)?

פרשנות (מה זה אומר?)

1. מה ההבדל בין "ונקה" לבין "לא ינקה"? הציגו את שני הפירושים ברש"י.
2. למה לדעתכם מזכירה הברית החדשה דווקא "אלהי מסכה לא תעשה לך" (לד, יז)?

הערכה (מה דעתי?)

1. האם סליחה פירושה שהמעשה נמחק? מה דעתכם, לאור "ונקה לא ינקה"?
2. "מי שקרן הוא מי ששבר": מה אפשר ללמוד מכך על כישלון ותיקון?

🏁 סיכום השיעור

פרק לד הוא פרק התיקון: לוחות חדשים שהאדם שותף בעשייתם, התגלות מידות הרחמים, ברית חדשה ומשה שפניו קורנות. הסליחה אינה מחיקה ("ונקה לא ינקה"), אבל היא פותחת דרך להמשך: ה׳ חוזר ללכת בקרב העם, והדרך פתוחה לבניית המשכן.

🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

כל תלמיד בוחר מידה אחת מלד, ו-ז וכותב: "המידה _____ חשובה בעיניי כי _____".

🧭 התאמה לפי זרם

השיעור מתאים לשני הזרמים. ההבדל בדגשים:

ממלכתי

- קריאה ספרותית: השוואה בין הירידה הראשונה (לב, טו-יט) לירידה השנייה (לד, כט-לה): לוחות, פני משה ותגובת העם.
- ערכים: כישלון, תשובה ו"הזדמנות שנייה"; הלוחות השבורים והשלמים נשמרו יחד בארון לפי המסורת (אפשר להזכיר כמסורת).
- השוואה: שלוש עשרה המידות במקומות נוספים (במדבר יד, יח; יונה ד, ב) – מה השתנה בציטוט?
- דיון פתוח: מה פירוש "ארך אפים" בין בני אדם? סבלנות כמידה חברתית.

ממלכתי-דתי (חמ"ד)

- רש"י (לד, ו): "מִדַּת רַחֲמִים הִיא, אַחַת קֹדֶם שֶׁיֵּחָטְא, וְאַחַת אַחַר שֶׁיֵּחָטְא וְיָשׁוּב"; שלוש עשרה המידות בסליחות ובתפילת יום הכיפורים.
- רש"י (לד, כט): הלוחות האחרונים ניתנו "בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים", ומכאן יום הכיפורים כיום סליחה ומחילה.
- תשובה: רש"י (לד, ז) על פי חז"ל: "מְנַקֶּה הוּא לַשָּׁבִים וְלֹא יְנַקֶּה לְשֶׁאֵינָן שָׁבִים".
- מידות: "והלכת בדרכיו": להידמות למידות הרחמים (מה הוא רחום אף אתה רחום); ספורנו (לד, ו) על "רחום": "עַל הַחַיָּבִים לְהָקֵל עָנְשָׁם בְּקָרְאָם אֵלָיו".

💡 הערות למורה

כדאי להכין טבלה של המידות; אין צורך להכריע במניין המדויק של שלוש עשרה המידות (יש דרכים שונות למנות, ואבן עזרא דן בכך). "קרן עור פניו" הובן בתרגומים עתיקים כ"קרניים", ואפשר להזכיר זאת בהומור קל לפני פירוש רש"י. למתקשים: דף עם תמיכה.

📝 בדף העבודה

המדרש "אתה שברת", טבלת מידות הרחמים, "ונקה לא ינקה", הברית החדשה, "קרן עור פניו", שאלה בסגנון בגרות ומחוון. יש גם גרסה עם תמיכה.

מקורות

- שמות לד (מכון ממרא)
- רש"י על שמות לד, א (ספריא)
- רש"י על שמות לד, ו (ספריא)
- רש"י על שמות לד, ז (ספריא)
- ספורנו על שמות לד, ו (ספריא)
- רש"י על שמות לד, כט (ספריא)
- רש"י על שמות לד, ל (ספריא)

מחוון: לוחות שניים: "ה׳ ה׳ אל רחום וחנון"

1. ראשונים: "וְהַלְּחֹת--מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, הֵמָּה", גם העשייה וגם הכתיבה מאת ה׳. שניים: "פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים", משה פוסל, וה׳ כותב: "וְכָתַבְתִּי, עַל־הַלֻּחֹת". האדם נעשה שותף.
2. משה שבר את הראשונים, ולכן עליו לפסול חדשים. במשל, השושבין קרע את הכתובה כדי להגן על הכלה, וכשהתברר שהיא נאמנה עליו לכתוב חדשה. שבירת הלוחות הייתה הגנה על העם.
3. ה׳ ה׳: "אַחַת קֹדֶם שֶׁיֶּחֱטָא, וְאַחַת אַחַר שֶׁיֶּחֱטָא וְיָשׁוּב". ארך אפים: "וְאֵינוֹ מְמַהֵר לִפָּרַע, שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה". רב חסד: "לַצְּרִיכִים חֶסֶד". ונקה לא ינקה: "מְנַקֶּה הוּא לַשָּׁבִים". דוגמאות אישיות.
4. משה ביקש: "יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי, בְּקִרְבֵּנוּ". מפתיע, כי "קשה ערף" היה בפרק לג הנימוק לכך שה׳ לא ילך בקרבם (לג, ג). רמב"ן: דווקא בגלל קשיות העורף טוב שה׳ עצמו ילך, "יִהְיֶה ה׳ טוֹב לִקְשִׁי עָרְפָּם יוֹתֵר מִמַּלְאָךְ".
5. למשל: "אֱלֹהֵי מַסֵּכָה, לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ", כנגד "עגל מסכה"; או "כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה, לְאֵל אַחֵר". הסבר מתקבל.
6. רש"י: "שֶׁהָאוֹר מַבְהִיק וּבוֹלֵט כְּמִין קֶרֶן". העם פחד כי אחרי החטא נחלש: "בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה גָּדוֹל כֹּחָהּ שֶׁל עֲבֵרָה".
7. א. לוחות חדשים (א-ד); התגלות מידות הרחמים (ו-ז); "הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית"; פני משה קורנות (כט). ב. "וְנַקֵּה, לֹא יְנַקֶּה": לפי הפשט, ה׳ "נִפְרָע מִמֶּנּוּ מְעַט מְעַט"; לפי חז"ל, הניקוי תלוי בתשובה. בשני הפירושים החטא אינו נמחק אוטומטית. עמדה אישית מנומקת. ניקוד מוצע: סעיף א 9 (3 × 3); סעיף ב 11 (שני פירושים 6, עמדה מנומקת 5).

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, אור החיים ופרשנים נוספים מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה׳ מובא בכתיב ה׳. ממלכתי: ספר שמות (חטא העגל ובניית המשכן, שמות לב-מ) נלמד בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, אור החיים ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.